

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sponsvs Sangvinvm

Zachmoorter, Michiel

T'Antwerpen, [1641]

In het selve hof Pilati. 3. Mysterie. Ecce Homo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35954

verwelen. 7. statie. 3. Myst. 115

In het selve hof Pilati,
3. Mysterie. **ECCĒ HOMO.**

Den onnoofelen Salighmaker heel
doorwont, ghecroont met doornen,
draeghende op sijn schoulers een
spottelije purperen cleet, in sijn hant
eenen rieten scepter, wort dē volcke
vertoont door Pilatus, segghende
ECCĒ HOMO, en daer nae verwelen
en ghelevert tot de doot des Cruys.

GHE-

G H E B E D T.

Alder-soetsten Saligh-maet-
 Aker onser zielen / wiens goet-
 hepdt soo groot is gheboest / dat
 ghy u niet ghenoeghende met de
 wonden ende verscheuringhe uws
 heylighs lichaems veroorzaecht
 dooz soo veel wreede slaghen / hebt
 noch willen ghecroont met die
 doozne croone / becleedt met pur-
 pere / hebbende het riedt in de
 handt / met groote beschaemt-
 hepdt vertoont worden aen het
 volck ; het welck booz alle die wel-
 daden van u ontfanghen u begheert
 heeft om ghecrupst te worden / roe-
 pende met eysschelijck ghetier /
 Crupst hem / Crupst hem / soo dat
 Pilatus u verwesen heeft om nae
 de begheerte van die ondancbba-
 righe Joden ghedoodt te worden.
 Ick bidde u ootmoedelijck dooz
 die aldermeeste benauthent ende
 wee-dom die uwe bedruckte natu-
 re beboelde in alle dese sware op-
 vallen / dat u beliebe my ende al u
 Christen

Christen

Christen volck door uwe gratie
af te nemen alle ondancckaerheyt/
ende te maecten dat wy uwe wel-
daden ende u lijden niet en vergel-
den niet nieuwe sonden/ die u meer
smerten dan uwe wonden/ maer
dat wy hoort-aen ons leven over-
brenghen in dancckaerheyt/ over-
soo menighbuldighe uwe berm-
hertigheden ons betoesen sonder
eenighe onse verdiensten/ ende dat
wy aldus van nu af beginnen u
te loben/ ende hier naemaels met
alle Heplighen in alle eeuwen der
eeuwen. Amen.

MEDITATIE.

Bereydinghe.

Eerste deel der Meditatie.

MEn soude moeten / o mijn
ziele ! harder wesen dan
steen / ende ongenadiger dan eeni-
ghe wreede ghedierten / om niet
beroert te worden met medelij-
den / verstaende het droef ver-
toogh datmen gaet doen van
den persoon van uwen Saligh-
maecker/ die ghy coets sult sien in't

Rech-

118 Den Bloed. Bruyd. vertoont.
Rechters-huys van Pilatus in
sulcke ghesteltemisse dat niet licht
en sal wesen hem te kennen.
Schickt u dan / om u weerdelijck
voor hem te stellen / ende met be-
quaem ghebedt hem by te blijven /
ende indien ghy soo hart zijt / dat
ghy niet beweeght en wordt tot
medelijden door soo droef een aen-
sien vanden gheenen die u behoort
aldermeest te beweghen. Stelt u
ten minsten om deelachtigh te
worden van een deel van sijn smer-
ten ende pijnen / ober-bzenghende
den tijdt van dit ghebedt in dor-
heydt ende droogheydt; immers
naer den lieffsten wille Godts / die
ghy alleen in u meeninghe moet
hebben om wel te bidden / soo ghy
gheleert zijt inde bereydinghe voor
de eerste Meditatie. fol. 4.

HISTORIE.

Tweede deel der Meditatie.

NMer dat die vanden Chri-
sti hem onghenadelijck ghe-
gheeffelt / ghecroont / gheslaghen /
ende bespot hadden / ende teghen
hem

hem upt-gheespoghen hadden alle
 hare fenijnighe booshepdt / soo en
 was nochtans haere hittighe
 gramfchap niet vercoelt / ende
 haren bloedighen dorst was noch
 onbersaedt. Ten was henlieden
 niet ghenoech / dat sy den Sone
 Godts soo schandelijck bespot
 ende versmaedt hadden dooz ghe-
 heel die schare die binnen was :
 maer sy hebben hem noch buyten
 ghelepdt dooz al dat volck / dat
 binnen 't huys niet en was ko-
 men om het Paesch-lam te mo-
 ghen eten. Want Pilatus was een
 Heydensch mensch / in wiens huys
 niet en vermochten te comen die
 het Paesch-lam souden eten. Pi-
 latus heeft Jesum soo grouwe-
 lijck ghehandelt zijnde / ghestelt
 dooz die verwoede schare / seggen-
 de: Siet ick brenge hem u hier buy-
 ten. Ende wederom: Ecce homo.
 Siet den mensch. Maer de onghen-
 nadighe Joden en hebben hun
 versteent herte niet laeten bewe-
 ghen / maer zijn in meerde nij-
 dighepdt ontfeken ghebweest / soo
 dat

dat sy met wreeder moede hebben gheroepen Cruyft hem, Cruyft hem. Wy en willen gheen excuse meer hoozen / want hy is de dootd schuldigh. Als dan Pilatus sagh dat het niet en hielp wat hy dede om Christum te verlossen; maer dat die Joden quader ende verwoeder wierden / soo heeft hy syn handen ghewasschen vooz dat volck segghende: Ick ben onschuldigh van het bloedt van desen rechtveerdigē. Doen riepen sy met eysschelijcken ghelupde: Sijn Bloedt come op ons, ende op ons kinderen. Ten eynden heeft Pilatus die sententie des doodts ober Christum gegeven / ende hy heeft hem ghelevert inde handen der Joden / dat sy hem crupcen ende dooden souden nae haren wille.

Consideratie.

Derde deel vande Meditatie:

MAjn ziele / die verstaen hebt het verhael van dese droevige Historie / wat dunckt u hoedanigh moeste wesen de ghesteltenisse

steltenisse van uwen lieben Sa-
 lich-maker / als hy naer die bloe-
 dighe geesselinghe (dooz de welke
 gheheel sijn Lichaem verscheurt
 was) sijn hooft ghecroont zijnde
 met scherpe doornen / sijn aenschijn
 bedeckt met bloedt / spousel / ende
 andere onreynigheden / hebbende
 dooz schepter een riet in sijn handt /
 op sijn schouderg een verwozpen
 ende spottelijck purpuren cleedt /
 met bloedighe wonden / met ghe-
 quetst ledelkens / met een grou-
 welijck mismaeckt lichaem / be-
 vende van coude / sijpende van
 bloede / is upt-gheleydt gheweest
 van Pilatus dooz het volck om
 het selve tot medelijden te bewe-
 gen : Pilatus hadde wel reden om
 sulchs te verhoppen / want uwen
 lieben Bruddegom was soo dooz-
 wont ende mis-maeckt dooz so
 veel harde slaghen ende quetsuren /
 dat den Prophete Isaias hem
 siende inden gheest der prophetien
 in sulcke ghesteltenisse / ende wil-
 lende hem aen andere beschrijven /
 schijnt te breefen dan niemandt

F

hem

hem en sal willen gelooven. Want hy begint sijn 53. Capittel in dese maniere: Wie heeft, of wie sal gelooven onsen gehoor, dat is't gesene ick ende ander Propheten ghehoort ofte verstaen hebben van den heylighen Gheest? ende wien is den erm des Heeren veropenbaert? Want u te verclaren hoe ick hem ghesien hebbe / het is by-na onmoghelijk. Wy hebben hem ghesien, ende hy en hadde gheen aenschouwen, om dat hy soo ver-andert was: Vidimus eum & non erat aspectus. Wy hebben hem ghesien soo mismaecht / soo verclemt ende vernedert / dat ghy hem soude ghehouden hebben door den alderverwozpensten der menschen: een mensch niet alleen vol smerten / maer een mensch die anders niet dan smerte ende pijn gheworden was: Virum dolorum, wiens aenschijn soo becladt was met alle onreynigheyt / dat het niet en scheen het aenschijn van eenen mensch te wesen: Quali absconditus est vultus eius: ende om met een

woordt

ende verwesen. 7. statie. 3. Myst. 123

woozdt te segghen / soo verandert
van ghedante / datmen hem soude
moghen ge-oordeelt hebben eenen
d' aldermeesten quaet-do ender van
Godt ghestraft tot exempel van
andere / oft wel eenen melaetschen ;
leprosum & percussum à Deo. Pila-
tus dan siende utwen Heere in sulc-
ke allendighe ghesteltenisse / meynt
reden ghenoech te hebben om de
Joden te beweeghen tot bermher-
tigheyt / daerom ist dat hy hem
aldus ghestelt zijnde vertoont / seg-
ghende : Siet den mensch. Ecce ho-
mo. Al oft hy wilde segghen ; laet
emmers utwen bloedighen doost
nu gheblust zijn / weest nu ver-
saedt / houdt op van dit onnoosel
bloedt te verbolghen. Ich hebbe
teghen recht ende redene / teghen
mijne herte ende kennisse / desen
onnoselen mensch soo swaerlijck
ghecastijdt / dat hy gheen mensch
meer en ghelijckt / om dat ich utwe
berwoede gramtschap paeyen sou-
de. Daerom weest nu te breden /
weest ghenadigh. Weest ghedach-
tigh dat hy een mensch is / al is

hy nu onmenschelijck getracteert.
 hebt ghy hem versmaedt om dat
 hy seyde Coninck te wesen / ont-
 fanght hem nu in ghenade die
 armste en verwozpenste mensch /
 die leven mach.

Maer o barmhertighen Heere /
 daer en is gheene barmhertigh-
 hepdt vooz u / die versteende Joden
 eysschen ter doodt / ende tot de
 doodt van het Cruyce. Pilatus
 wascht sijn handen / segghende :
 Ick ben onschuldich van dit on-
 nooselbloedt. Maer sy gaen eben-
 wel voozts in hare quade begeer-
 te / wenschende lieber de wzaecke
 oder hun selven ende hun kinde-
 ren / dan u te laten gaen / mijnen
 Salighmaker. Och hoe gaet dit
 Christo in't herte! Mach hy niet
 wel segghen: Mijn volck' wat heb
 ick u ghedaen, oft waer- in heb ick
 u bedroeft? Ick hebbe u soo va-
 derlijck bewaert ende gheboedt /
 ende verbult van alle goede / ende
 nu wilt ghy my cruycen ende
 dooden.

Maer Pilate / ist oock ghenoech
 dat

dat ghy u handen ghewasschen
 hebt? dat ghy de sententie des
 doots over Christum gheeft/ende
 levert hem in de handen der Jo-
 den dat sy hem crupcen ende doo-
 den souden na haren wille? O on-
 rechtbeerdigh oordeel! O ongher-
 nadigh vommisse! O boosen rech-
 ter! coets re. voren en bondt ghy
 gheen saeckie in hem / ende nu ver-
 wijst ghy hem ter doot. Ter-
 stondt tuyghde ghy dat hy recht-
 beerdich was / ende nu verdoemt
 ghy hem ter doot des Cruys:
 ghy bekende dat die Joden had-
 den hem doot haet ende niet ghe-
 levert / ende dat hy van alle schult
 onnoosel was / ende nu levert ghy
 hem in die handen van sijn vyan-
 den / ende tot haren boosen wille.
 Och wat sullense doen! u consenc
 hebbende / die soo veel gebaen heb-
 ben sonder oorlof? Hoe sullen sy nu
 haec gramschap wyt-stozten / die
 sy soo lange in't herte ghedraghen
 hebben? Alle die quaetheydt die
 sy overdocht hebben / sullen sy in
 hem volbrengnen / die alder-pijn-

126 Den Bloed. Bruyd. vertoont.
lyckste / schandelyckste / bitterste /
smaedelyckste dootd sullen sy hem
aen-doen / want hy is tot haren
wille ghelebert.

Affectie.

Vierde deel der Meditatie.

A Enghesien dat uwen verlosser
u soo bemindt heeft / o mijn
ziele ! dat hy om u sijne liefde te
betooghen / gheen deel van sijn
lichaem ende ziele ghespaert en
heeft / oft 'ten is al ghesteit ghe-
weest in uiterste perisse ende pijn
om uwent wille ? wat en zijt ghy
niet schuldigh hem weder te
gheben tot vergeldinghe ende be-
kentenisse ? Siet ghy niet het
bloedt vloeyen wt ghesheel sijn
lichaem / het welck maer een won-
de gheworden is om u te ghenesen ?
sijn hoost druypt oock bloedt van
alle syden / sijn ooren zijn vol van
het eysschelijck roepen van sijn
vanden; Cruyst hem , Cruyst hem
ende sijn ooghen vol van tranen
moeten sien dat volck / 't welck hy
soo bemint hadde / teene-mael ont-
steken

steken om sijn doot te begheeren
 ende te verhoorden. O mijn ziele
 aenmerckit eens wel in wat groo-
 te bangigheyt ende benaetheyt
 moeste als doen wesen het minne-
 lijk herte utos heminden! welc-
 hen naer soo veel weldaden aen dit
 volck beuosen / niet eenen mensch-
 en bindt die hem soude vertroo-
 sten / maer banden meesten tot den
 minsten / elck pijnicht ende ver-
 ducht hem. Want siet / van d'een
 syde Pilatus die hem ter doot
 verwijst / van d'ander syde de heu-
 len die hem houden ghecoort ende
 gebonden booz een volck / 'twelck
 tiert ende roept datmen hem creu-
 cen soude. Ende dit is noch al
 bupten hem / want aengaende sijn
 nen persoon / hy siet hem selven den
 allendighsten ende catighisten
 die leeft / obergoten met wonden /
 seeren / ende beschaeintheyt / een
 verbijt der menschen / ende ver-
 woopinghe des volcks geworden /
 ende 'tgene hem noch aldermeest
 beswaert / is / dat al de ghene die
 hy siet / in de plaetse van hime

128 Den Bloed. Bruyd. vertoont
salighejdt te soecken / dooz de ver-
diensten sijns lijdens / dat sy ter
contrarien vermeerderen hunne
verdoemenisse. Maer niet-teen-
staende al dat / niet en can hem
woederhouwen van te verbolghen
het werck uwer salighejdt / we-
ghende boben al uwe verloffinghe.
Ende sult ghy soo ondanckbaer
ende soo onghetrouw wesen / o
mijn ziele ! dat ghy hem sult ver-
laten om te voldoen aen uwe hoo-
beerdighejdt / aen uwe sinnelijck-
hejdt / aen uwe quade lusten ? Sal
u herte wel soo onbekentsaem we-
sen / dat ghy sult comen segghen
met de bloedt-gierighe Joden / wy
en hebben gheenen anderen Co-
ninck dan Cesar ofte den Keeser /
wy en willen Jesum Christum
niet hebben vooz onsen Coninck ?
Neen / neen mijn ziele / en zijt soo
dwaes niet. Die wilt kieser Cesar
ofte de wereldt om die te dienen /
ghy sult mijnen Coninck wesen /
o Christe Jesu ! u aen-bidde ick /
ende roepe tot alle creaturen om
met my u te bekennen / ende u alle

eere

eere aen te doen vooz alle dese ver-
 maedtheden. **O** begheere ick te
 dienen / onder uwe gheboden te
 staen / u in als te volghen / dooz
 wat wegh u belieft mi te leyden.
Ghy sult voort-aen mijnen Co-
 ninck wesen / ende niemant an-
 ders / u draghe ick op / mijn ziele /
 mijn lichaem / al dat ick hebbe /
 ende al dat mi aen gaet / dat het
 al wese t'uwen dienste.

Oppersten Coninck! o Rech-
 ter van levende ende van dooden!
 het onrechtveerdigh oordeel van
 Pilatus die u verwesen ende ghe-
 lebert heeft om ghecrupst te wesen
 hadde ick verdient / maer als't u
 immers belieft heeft dit oordeel
 t'onderstaen om mijnent wille /
 gheeft mi soo te leven / soo uwe
 Conincklijke Mastepdt te die-
 nen / dat ick het oordeel vande eeu-
 wighe verdoemenisse magh ent-
 gaen / dat ghy rechtveerdelijck
 een sult uyt-spreken teghen den
 gheene die uwe goetheydt hier niet
 waer en nemen. Gheeft oock sulck
 leven aen mijn vrienden ende mij-

130 Den Bloedigen Bruydegom
nen naesten / bysonderlijck bidde
ick vooz de ghene daer ick meest
schuldich ben vooz te bidden. Ick
wille oock luttel achten de oordee-
len vande menschen / als ghy soo
qualijck ge-oordeelt zijt gheweest.
Alleene vart uwe oordeelen ben ick
bebreest / maer werckt soo in my
ulven Goddelijcken wille / dat ick
de selve niet te vreesen en hebbe /
maer met betrouwen een goet
vonnisse mach verwachten.

D E N W E C H .

CHristus is uyt het Paleys van
Pilatus voort-gheleydt geweest
ter plaetsen des Cruys-draginghe.
lanckx eenen ganck van 26. treden

*Hier beghint den Bloedighen wegh
anders genoemt. VIA DOLOROSA, die
onsen BLOEDIGEN BRUYDEGOM ge-
laden met sijn Cruys, met bloedige voe-
ren begaen heeft, verdragende om onsent
wille d'aldermeeste pijn ende schande*

DE